

Súd: Okresný súd Rimavská Sobota
Spisová značka: 7P/252/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6919204543
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Alica Žingorová
ECLI: ECLI:SK:OSRS:2021:6919204543.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Rimavská Sobota sudkyňou Mgr. Alicou Žingorovou v právnej veci rozvodu manželstva navrhovateľky R.. J. L., I.. T., V.. XX. XX. XXXX, B. P. Y. XXXX/XX, Q.; B..Č.: A. XXX, X.; zast. JUDr. Jánom Čipkom, advokátom so sídlom Hnúšťa, Partizánska 197 proti manželovi navrhovateľky J. L., V.. XX. XX. XXXX, P. Y. XXXX/XX, Q.; zast. AK Bitalová & Demeterová, s.r.o., Hviezdoslavova 8, Rimavská Sobota a úpravy práv a povinností k maloletým deťom: J. L., V.. XX. XX. XXXX a B. L., V.. XX. XX. XXXX; obaja zast. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Rimavskej Sobote na čas po rozvode; ako aj vo veci zverenia do výchovy a určenia výživného na maloleté deti; za účasti Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota takto

r o z h o d o l :

I.Súd manželstvo účastníkov konania R.. J. L., I.. T., V.. XX. XX. XXXX a J.V. L., V.. XX. XX. XXXX uzavreté dňa 16. 02. 2007 pred Matričným úradom Klenovec zapísané v knihe manželstiev vo zväzku 5 ročník 2007 na strane 7 pod poradovým číslom 3 r o z v á d z a.

II.Súd maloletého J. L., V.. XX. XX. XXXX a maloletého B. L., V.. XX. XX. XXXX na čas po rozvode z v e r u j e do osobnej starostlivosti otca J. L., V.. XX. XX. XXXX, ktorý bude maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok.

III.Matka R.. J. L., I.. T., V.. XX. XX. XXXX je p o v i n n á prispievať na výživu maloletých detí výživným vo výške 80 € mesačne na jedno dieťa (spolu 160 € mesačne), a to vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred do rúk otca, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku.

IV.Styk matky s maloletými deťmi sa neupravuje.

V.Súd návrh matky na zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti zamietá.

VI.Súd matke maloletých detí, ako aj otcovi maloletých detí n a r i a d ť u j e výchovné opatrenie v zmysle § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine a to povinnosť podrobiť sa psychologickému odbornému poradenstvu formou individuálnej psychologickkej terapie, v období 4 mesiacov, so zameraním na prekonanie rodičovského konfliktu, ako aj zlepšenie komunikácie medzi rodičmi.

Matka aj otec maloletých detí sú povinní v lehote 10 dní oznámiť súdu ako aj kolíznemu opatrovníkovi osobu psychológa, ktorý bude realizovať vyššie uvedené výchovné opatrenie.

VII.Súd maloletým deťom n a r i a d ť u j e výchovné opatrenie v zmysle § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine, a to povinnosť podrobiť sa psychologickému odbornému poradenstvu formou individuálnej psychologickkej terapie, v období 4 mesiacov, za účelom spracovania negatívnych emócií voči matke, tak aby bolo možné realizovať styk maloletých detí s matkou.

Matka aj otec maloletých detí sú povinní v lehote 10 dní oznámiť súdu ako aj kolíznemu opatrovníkovi osobu psychológa, ktorý bude realizovať vyššie uvedené výchovné opatrenie.

VIII.Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1.Navrhovateľka - matka maloletých detí podala na súd návrh na rozvod manželstva a to z toho dôvodu, že situácia v rodine sa vyhrotila natoľko, že bola pre ňu neúnosná a nebola ochotná znášať psychické týranie zo strany manžela, čo vyvrcholilo jej odchodom zo spoločnej domácnosti v septembri r. 2019. Vtedy sa odsťahovala k rodičom, avšak od decembra 2020 býva sama v podnájme. Navrhovateľka zároveň žiadala maloleté deti zveriť do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov.

2.Manžel navrhovateľky uviedol, že problémy v ich manželstve začali už v r. 2016, kedy sa manželka začala voči nemu správať veľmi agresívne a bola žiarlivá. Tieto nezhody vyvrcholili konfliktom v septembri r. 2019, kedy na jeho podnet odišla zo spoločnej domácnosti, pričom odvtedy žijú oddelene. Otec maloletých detí žiadal zveriť maloleté deti do jeho výlučnej osobnej starostlivosti.

3.Kolízny opatrovník navrhoval v prípade rozvodu maloleté deti zveriť do starostlivosti otca, súhlasil s výživným vo výške 80 € na každé dieťa. Pokiaľ ide o úpravu styku detí s matkou tento návrh neupravil a zároveň trval na uložení výchovných opatrení pre všetky zúčastnené strany, t.j. rodičov, ako aj maloleté deti.

4.Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, maloletých detí, znalkyne Mgr. Lenky Lipanovej, ako aj svedkov: Ľ. L., J. L., Ľ. T., J. T., S.. Ľ. T.Á., R.. E. P., R.. J. Y.; oboznámením sa so sobášnym listom (čl.194), rodným listom mal. B. (čl.196), rodným listom mal. J. (čl.195), spisom OR PZ SR Rimavská Sobota č. ORP-113/1-VYS-RS-2020; doplnením návrhu zo dňa 29. 10. 2019 (čl.19); čestným prehlásením a príl. (čl.20 a nasl.); vyjadrením ZŠ Q. (čl.26); čestným prehlásením (čl.27); dôkazy + fot. sms (čl.29 a nasl.); uznesením tun. súdu zo dňa 05. 11. 2019 (čl.34); návrhom NO zo dňa 09. 12. 2019 (čl.45); uznesením NO zo dňa 16. 12. 2019 (čl.63); oznámenie matky (čl.77); oznámenie matky (čl.79); návrh na zmenu NO zo dňa 14. 09. 2020 (čl. 96); uznesenie tun. súdu zo dňa 23. 09. 2020 (čl.102); Znalecký posudok č. 31/2020 - Mgr. Lenka Lipanová zo dňa 09. 09. 2020 (čl.111); vyjadrenie matky (čl. 130); vyjadrenie KO k ZP zo dňa 08. 10. 2020 (čl.131); vyjadrenie otca k ZP zo dňa 14. 10. 2020 (čl.132); vyjadrenie matky k ZP zo dňa 10. 11. 2020 (čl. 146); vstup OP RS (čl.149); fotografie (čl.152); stanovisko otca zo dňa 05. 01. 2021 (čl.169 a nasl.); správa KO zo dňa 15. 01. 2021 (čl.177); uznesenie KS BB sp. zn. 43CoE/212/2020-130 zo dňa 14. 01. 2021 (čl.178); uznesenie tun. súdu zo dňa 17. 02. 2021 (čl.187); návrh na rozvod manželstva (čl.190); fotokópie sms (čl.227 a nasl.); vyjadrenie znalkyňa MUDr. Ackermanovej (čl.238); výplatné pásky matky (čl. 246); potvrdenie o absolvovaní psychologického poradenstva zo dňa 24. 03. 2021(čl. 247); čestné vyhlásenie mal. J. zo dňa 15. 04. 2021 (čl. 248); výplatné pásky otca (čl. 249); výpis z VÚB (čl. 251-255); náklady na deti (čl.256).

5.Podľa ust. § 23 ods. 1, 2 Zákona o rodine súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spoluzitia.

6.Podľa ust. § 24 ods. 1 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

7.Podľa ust. § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

8.Podľa ods. 2 citovaného zákona obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

9.Podľa ods. 3 citovaného zákona, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

10.Podľa ods. 4 citovaného zákona pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

11.Podľa ods. 5 citovaného zákona výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

12.Podľa ust. § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

13.Zo znaleckého posudku č. 31/2020 zo dňa 09. 09. 2020 vypracovaného znalkyňou Mgr. Lenkou Lipanovou v predmetnej veci vyplynul záver, že vzťah medzi rodičmi maloletých detí je narušený, ich komunikácia je konfliktná, nekonštruktívna s prvkami pasívnej agresivity, pričom vzťahy maloletých detí s matkou sú narušené a emočne záťažové. Matkine správanie sa voči deťom je impulzívne, s výčitkami, skákaním do reči a so všetkými prvkami nekonštruktívnej hádky, pričom matka musí pochopiť, že ak chce obnovu vzťahu a stykov s deťmi, najskôr ako rodič musí prijať ich zložitú emocionalitu, výčitky a ich pocity v plnom rozsahu a až následne ich môže opatrne a citlivo konfrontovať. Súčasné správanie sa matky však deti emočne nezvládajú a z takýchto interakcií sa sťahujú s pocitom, že matku už viac nechcú a tým sa len upevňuje ich negatívny postoj voči nej. Znalkyňa ďalej uviedla, že tiež otec maloletých detí nijak zvlášť intenzívne nepripravuje maloleté deti na styk, je skôr pasívny, negatívne emócie detí skôr podporí a tým vytvára stav, že deti samé nevedia nájsť iný uhol pohľadu na matku, zároveň však konštatovala, že osobnostne vyrovnanejší je v danom prípade otec, pričom maloleté deti majú vytvorení silnejší vzťah k otcovi, resp. emočne zdravší vzťah k otcovi a vyslovene tendenčné ovplyvňovanie zo strany otca, tak aby deti vypovedali v jeho prospech proti matke a proti prirodzeným postojom detí znalkyňou zistený nebol.

14.V konaní o zverenie maloletých a určenie výživného rozhodol súd neodkladným opatrením zo dňa 05. 11. 2019, ktorým zmenil uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia sp. zn. 7P/246/2019-18 zo dňa 14. 10. 2019 tak, že maloleté deti dočasne zveril do výlučnej osobnej starostlivosti otca a upravil styk matky s maloletými deťmi. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňom 13. 11. 2019. Ďalej o povinnosti matky prispievať na výživu maloletých detí rozhodol súd neodkladným opatrením zo dňa 16. 12. 2019, pričom toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňom 02. 01. 2020 a vykonateľnosť dňom 16. 12. 2019. Rozhodnutím Krajského súdu sp. zn. 43CoE 212/2020-30 bolo uznesenie tunajšieho súdu zmenené tak, že výkon rozhodnutia tun. súdu o nariadení neodkladného opatrenia uznesením sp. zn. 7P/252/20219-34 zo dňa 05. 11. 2019 v časti o úprave styku matky s maloletými deťmi bol vyhlásený za neprípustný a konanie o výkon rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia uznesením tun. súdu sp. zn. 7P/252/2019-34 zo dňa 05. 11. 2019 v časti výroku II. zastavil

15.S poukazom na vykonané dokazovania v predmetnej veci, ako aj výpovede účastníkov konania, keď obaja s návrhom na rozvod manželstva súhlasili súd dospel k záveru, že v danom prípade sú splnené podmienky pre rozvod manželstva a s poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia manželstvo účastníkov konania rozviedol.

16.Obidve maloleté deti zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti otca, v ktorého starostlivosti sú deti od doby, kedy matka odišla zo spoločnej domácnosti, pričom ako z výsluchu maloletých detí, tak aj zo znaleckého posudku vyplynulo, že maloleté deti majú vytvorení silnejší vzťah k otcovi a jednoznačne vyjadrili svoje pranie žiť u otca.

Pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv účastníkov konania k maloletým deťom na čas po rozvode súd vychádzal z tej skutočnosti, že právo dieťaťa byť vypočuté v každom konaní, v ktorom sa rozhoduje o jeho záležitostiach je zakotvené výslovne jednak v čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 3 Európskeho dohovoru o výkone práv detí ako aj § 43 ods. 1 Zákona o rodine a § 38 ods. 1, 2 CMP. Predmetné ustanovenia teda zaručujú maloletému právo, aby mohlo v konaní prejavíť svoje stanovisko k otázkam, ktoré sa ho bezprostredne dotýkajú a umožňuje mu (aj keď len do určitej miery) vyrovnáť nerovné postavenie vo vzťahu k rodičom.

17.Pokiaľ ide o výživné na maloleté deti na čas po rozvode, v priebehu pojednávania obaja rodičia, ako aj kolízny opatrovník súhlasili s výškou výživného na sumu 80 € mesačne na každé dieťa, spolu 160 €,

preto súd určil výživné v tejto výške, aj s prihliadnutím na príjem otca, ktorý pracuje v A. B. a jeho príjem je XXXX € mesačne, ako aj na príjem matky, ktorá pracuje v ZŠ X.Ú. a jej príjem činí XXX € mesačne. Rodičia inú vyživovaciu povinnosť nemajú.

18. Napriek tomu, že matka navrhovala striedavú starostlivosť súd aj s poukazom na vyššie uvedené závery znaleckého posudku dospel k záveru, že tento inštitút v danom prípade nie je pre maloleté deti vhodný a prospešný vychádzajúc z vykonaného dokazovania v prejednávanej veci, ako aj z tej skutočnosti, že v súčasnosti sú vzťahy medzi rodičmi veľmi vážne narušené, komunikácia je obmedzená, maloleté deti majú v súčasnosti negatívni vzťah k matke, čo predstavuje závažný dôvod, ktorý vylučuje striedavú starostlivosť, pretože súd je toho názoru, že takáto forma starostlivosti funguje len tam, kde funguje normálna a kľudná komunikácia medzi rodičmi, čo však v danom prípade nie je.

Rešpektujúc vôľu maloletých detí, zistenú ich osobným výsluchom, ako aj zohľadňujúc vyššie citované závery znaleckého posudku súd zveril maloleté deti do starostlivosti otca, avšak styk maloletých detí s matkou neupravil ale nariadil obom rodičom ako aj maloletým deťom podrobiť sa výchovnému opatreniu, za účelom realizácie styku matky s maloletými deťmi v budúcnosti.

Pri rozhodovaní o neupravení styku maloletých detí s matkou súd tiež vychádzal zo záverov znaleckého posudku, vypracovaného vo veci ustanovenou znalkyňou Mgr. Lenkou Lipanovou, že styk matky s maloletými deťmi sa nerealizuje nie z dôvodu neplnenia si povinností otcom maloletých detí, ako povinnej osoby, ale z dôvodu odmietania styku samotnými maloletými deťmi, existuje tu odcudzenie a averzia maloletých detí voči matke, pričom tento odmietavý postoj je podľa znalkyne dôsledkom nevhodného materinského správania sa a následne kopírovania postoja okolia voči matke, pričom matka odmieta uznať, že na odmietavom postoji detí k nej má svoj podiel.

Súd prihliadol aj na tú skutočnosť, že aj napriek poskytnutiu odbornej pomoci zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Rimavskej Sobotě, uskutočnenej rodinnej konferencie, ako aj opakovaných pokusoch o uskutočnenie výkonu rozhodnutia ohľadom styku matky s maloletými deťmi bolo rozhodnutím Krajského súdu sp. zn. 43CoE 212/2020-30 uznesenie tunajšieho súdu zmenené tak, že výkon rozhodnutia tun. súdu o nariadení neodkladného opatrenia uznesením sp. zn. 7P/252/20219-34 zo dňa 05. 11. 2019 v časti o úprave styku matky s maloletými deťmi bol vyhlásený za neprípustný a konanie o výkon rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia uznesením tun. súdu sp. zn. 7P/252/2019-34 zo dňa 05. 11. 2019 v časti výroku II. zastavil a zároveň v odôvodnení tohto rozhodnutia skonštatoval, že postoj detí k úprave styku vylučuje výkon rozhodnutia, v rámci ktorého by súd nútil maloleté deti k zmene ich náhľadu na vec trestaním rodiča, ktorému sú zverené do osobnej starostlivosti.

19. Na základe vyššie uvedených skutočností a vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že v súčasnej situácii, v ktorej sa rodina nachádza je vhodným a za daných okolností aj jediným riešením nariadenie výchovných opatrení uvedených vo výroku tohto rozsudku aj s poukazom na tú skutočnosť, že súčasný negatívny vzťah maloletých detí k matke, ktorý je trvalý a intenzívny a je výsledkom vlastného dlhodobého vnímania maloletých detí, ktoré majú v súčasnosti hlboký a záporný vzťah k matke, je prekážkou úpravy styku maloletých detí s matkou. Tento negatívny súčasný stav je možné zmeniť len tým, že obaja rodičia, ako aj maloleté deti sa podrobia psychologickému odbornému poradenstvu formou individuálne psychologickéj terapie so zameraním sa na prekonanie tohto vzájomného konfliktu - za účasti odborníka a zlepšenia celkovej komunikácie medzi rodičmi a zároveň spracovania negatívnych emócií maloletých detí voči matke a ich korigovania tak, aby bolo možné pristúpiť k realizácii styku maloletých detí s matkou. Je nevyhnuté, aby u obidvoch rodičov došlo k zlepšeniu ich rodičovských zručností a u maloletých detí ku korigovaniu ich nevhodných negatívnych prejavov voči matke a prekonaniu citovej krízy k matke.

20. Súd je toho názoru, že rodičia by nemali riešiť svoje vzájomné nezhody bojom o deti, či ich prostredníctvom ale naopak hľadiť predovšetkým na záujem maloletých detí a hľadať najvhodnejší spôsob ako maloletým deťom vytvoriť harmonické a láskyplné prostredie, ktoré im umožní bez negatívnych vplyvov ich záujem uskutočňovať, pretože doterajšia situácia v rodine, pokiaľ bude pretrvávať aj naďalej, môže mať veľmi negatívny vplyv na osobnostný rozvoj maloletých detí, ako aj na ďalší vývoj ich vzájomných vzťahov s matkou v budúcnosti.

Trvanie tohto poradenstva súd stanovil na obdobie štyroch mesiacov, ktorú dobu považuje súd za vhodnú s poukazom na závažnosť konfliktu medzi rodičmi.

Za týchto výnimočných okolností, keď ani pokusy o nápravu situácie v rodine zo strany ÚPSVaR nevedli k zlepšeniu komunikácie v rodine, a ani k odstráneniu vážnych konfliktov v rodine súd styk matky s

maloletými deťmi neupravil ale nariadil výchovné opatrenia v zmysle ust. § 37 ods. 2 písm.d/ Zákona o rodine.

21.O trovách konania rozhodol súd tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, s poukazom na ust. § 52 CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní od jeho doručenia na Krajský súd v Banskej Bystrici prostredníctvom podpísaného súdu (dvojmo).

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každá strana v spore dostala jeden rovnopis. Ak strana nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jej trovy.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že: a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia v časti, ktorým bola upravená starostlivosť o maloleté dieťa podľa ustanovení § 370 a nasledujúcich Civilného mimosporového poriadku.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie v časti, ktorým bola upravená peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému dieťaťu oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.

Podľa § 63 ods. 1 Exekučného poriadku ak podkladom na exekúciu je exekučný titul, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu možno vykonať

- a) zrážkami zo mzdy a z iných príjmov,
- b) prikázaním pohľadávky,
- c) predajom hnuteľných vecí,
- d) predajom cenných papierov,
- e) predajom nehnuteľnosti,
- f) predajom podniku,
- g) príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko, môže do troch mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že prijíma opäť svoje predošlé priezvisko.